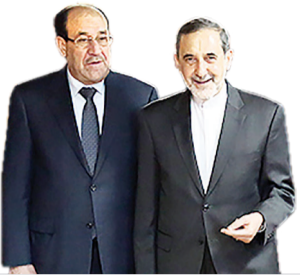

فرهنگستان

مشاور امور بین الملل مقام معظم رهبری
در دیدار با معاون اول رئیس جمهور عراق:

**جبهه مقاومت اجازه نمی‌دهد
ناتودر غرب آسیا پایگاه
داشته باشد**

نوذر شیغی در گفت‌وگو
با «فرهنگستان»:

**روحانی باید به دنبال
اجرای «سند همکاری‌های
استراتژیک» بآید باشد**

«فرهنگستان» درباره چرایی انتقال
موزه هنرهای معاصر تهران به سازمان
میراث فرهنگی گزارش می‌دهد

میان ماندن و رفتن

گفت‌وگوی اختصاصی «فرهنگستان»
با رضا قوچان‌نژاد در سرزمین
لاله‌های وحشی

**یک ایران غیر قابل
پیش‌بینی در جام جهانی
می‌بینید**

قهرمانان در دانشگاه

۲۳ شهید میهمان دانشگاه آزاد اسلامی هستند

■ همزمان با سالروز شهادت حضرت زهرا(س)، پیکر ۵۳ شهید گمنام در ۳۰ دانشگاه کشور از جمله برخی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی تشییع و تدفین می‌شود

صفحه ۲ را بخوانید

۱۳ اقتصاددان و فعال اقتصادی عملکرد دستگاه‌های مختلف را ۴ سال پس از ابلاغ
سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ارزیابی کردند

۱۶۰۰ روز

بدون اقتصاد مقاومتی

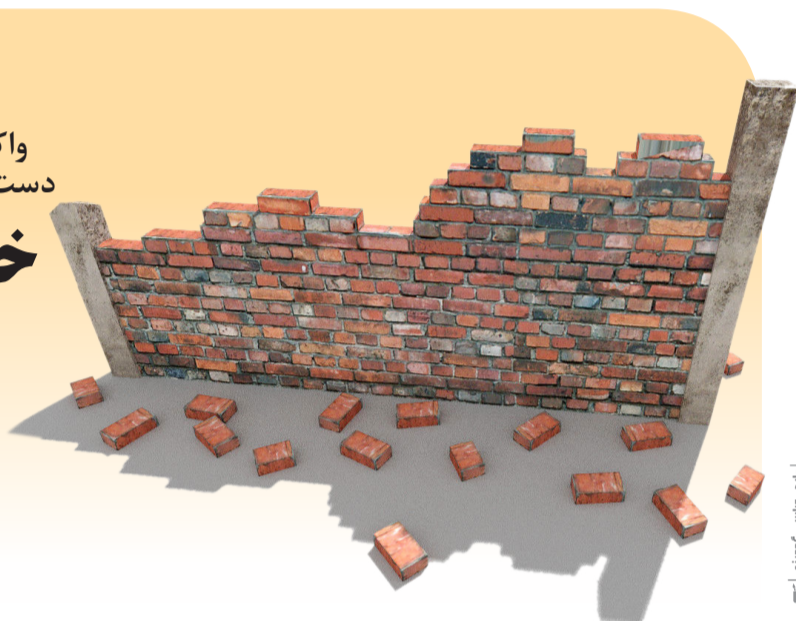
■ امروز ۱۶۰۰ روز از سیاست‌های ۲۴ گانه اقتصاد مقاومتی که رهبر معظم انقلاب آن را ابلاغ کرده‌اند گذشته است. قرار بود با اجرای این سیاست‌ها، اوضاع اقتصاد کمی بهتر شود

صفحه ۹ را بخوانید

واکاو مشکلات حقوقی
دست‌دوم فروشی‌های مجازی

خطر ریزش دیوار

صفحه ۶ را بخوانید

آقاموسی صدر انقلابی

بحث‌هایی که این روزها پیرامون نسبت کنش امام موسی صدر با رویکرد انقلاب اسلامی در گرفته است، مجالی مجدد برای بررسی اندیشه سیاسی امام موسی صدر فراهم آورده. دکتر لکزایی این نسبت را شفاف کرده است

با توجه به اینکه امام موسی صدر در سال‌هایی می‌زیست که انقلاب اسلامی مراحل تکامل و رشد خویش را طی می‌کرد این پرسش پیش می‌آید که او رابطه و نسبت ایشان با انقلاب اسلامی

شیرین لکزایی

عضویت علمی پژوهشگاه
علوم و فرهنگ اسلامی

در باب رابطه و نسبت امام موسی صدر با انقلاب اسلامی و به‌ویژه ارتباط ایشان با امام خمینی به‌عنوان رهبر انقلاب نوشته‌هایی منتشر شده و به‌طور کلی می‌توان گفت وی موافق انقلاب اسلامی ایران بوده است. در این زمینه به‌ویژه می‌توان از حضور انقلابیون ایرانی مهاجر در لبنان و حمایت از آنان توسط صدر یاد کرد. (۱) همچنین می‌توان به ارتباط صمیمانه وی با امام خمینی و توصیه به خیزش روزنامه لوموند فرانسه برای مصاحبه با امام خمینی در نجف اشاره کرد. (۲) ضمن اینکه گفته شده است صدر با تحت‌فشار گذاشتن رژیم پهلوی توسط مجامع و محافل مختلف بین‌المللی از جمله مقامات واتیکان در سفر پنج‌روزه به آنجا نقش مهمی در آزادی امام خمینی از زندان رژیم پهلوی و بعداً انتقال ایشان از ترکیه به نجف ایفا کرده است. (۳) افزون بر اینها امام موسی صدر در مقاله کوتاهی که قبل از سفر و اختفای ایشان در روزنامه فرانسوی لوموند منتشر شده است به بررسی و تبیین انقلاب مردم ایران پرداخته است. (۴) در این مقاله وی تأکید کرده است که «خاستگاه این جنبش و ایمان و آرمان آن، همان اهداف گشوده انسانی و اخلاق انقلابی است. موجی که امروز ایران را درمی‌نوردد، بیش از هر چیز ندای پیامبران را در آذهنان انسان‌ها تداغ می‌کند.» شاید بتوان گفت امام موسی صدر نخستین صاحب‌نظری است که توانسته درک صحیحی از زمینه‌ها و ریشه‌های انقلاب اسلامی ایران آن هم ۶ ماه قبل از پیروزی نهایی آن به دست دهد و به ابعاد انسانی، اخلاقی، معنوی، دینی و فرهنگی این انقلاب به‌درستی اشاره کند. از جمله در آغاز یادداشت تصریح می‌کند که «نهضت مردمی ایران با تمامی حرکت‌های مشابه خود در جهان تفاوت دارد؛ زیرا چشم‌انداز جدیدی فراروی تمدن بشری قرار داده است، و از این رو این انقلاب را شایسته توجه می‌داند و

از همه علاقه‌مندان قلمروها و مسائل مربوط به انسان و تمدن می‌خواهد تحولات آن را با دقت دنبال کند. چنانکه اشاره شد امام موسی صدر این مقاله را در آخرین سفر خود به فرانسه قلمی کرده است. این نوشته در تکامل و رشد خویش را طی می‌کرد این پرسش پیش می‌آید که او رابطه و نسبت ایشان با انقلاب اسلامی ایران چگونه است. در این زمینه به‌ویژه می‌توان از حضور انقلابیون ایرانی مهاجر در لبنان و حمایت از آنان توسط صدر یاد کرد. (۱) همچنین می‌توان به ارتباط صمیمانه وی با امام خمینی و توصیه به خیزش روزنامه لوموند فرانسه برای مصاحبه با امام خمینی در نجف اشاره کرد. (۲) ضمن اینکه گفته شده است صدر با تحت‌فشار گذاشتن رژیم پهلوی توسط مجامع و محافل مختلف بین‌المللی از جمله مقامات واتیکان در سفر پنج‌روزه به آنجا نقش مهمی در آزادی امام خمینی از زندان رژیم پهلوی و بعداً انتقال ایشان از ترکیه به نجف ایفا کرده است. (۳) افزون بر اینها امام موسی صدر در مقاله کوتاهی که قبل از سفر و اختفای ایشان در روزنامه فرانسوی لوموند منتشر شده است به بررسی و تبیین انقلاب مردم ایران پرداخته است. (۴) در این مقاله وی تأکید کرده است که «خاستگاه این جنبش و ایمان و آرمان آن، همان اهداف گشوده انسانی و اخلاق انقلابی است. موجی که امروز ایران را درمی‌نوردد، بیش از هر چیز ندای پیامبران را در آذهنان انسان‌ها تداغ می‌کند.» شاید بتوان گفت امام موسی صدر نخستین صاحب‌نظری است که توانسته درک صحیحی از زمینه‌ها و ریشه‌های انقلاب اسلامی ایران آن هم ۶ ماه قبل از پیروزی نهایی آن به دست دهد و به ابعاد انسانی، اخلاقی، معنوی، دینی و فرهنگی این انقلاب به‌درستی اشاره کند. از جمله در آغاز یادداشت تصریح می‌کند که «نهضت مردمی ایران با تمامی حرکت‌های مشابه خود در جهان تفاوت دارد؛ زیرا چشم‌انداز جدیدی فراروی تمدن بشری قرار داده است، و از این رو این انقلاب را شایسته توجه می‌داند و

انا لله و انا الیه راجعون
جناب آقای دکتر احمد توکلی
درگذشت فرزند گرامی حضرت‌تعالی را که موجب تأسف و تأثر شد تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای آن مرحوم رحمت و مغفرت و برای خاندان مكرم صبر و شكيبايی مسالت می‌نماییم.

انا لله و انا الیه راجعون
جناب آقایان خوشه‌گیر و سیدی
با نهایت تأسف مصیبت وارده را تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای آن مرحوم مغفرت علو درجات و برای شما، خانواده محترم و عموم بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل مسالت داریم.

روزنامه فرهنگستان

از طرف همکاران شما در روزنامه فرهنگستان

یادداشت

به وقت شام‌ها در راه است

هدایت نعمتی
مستندساز

در بهار ۱۳۹۳ مستندی را تمام کرده بودم که روایتی بود از جنگی مهلک در سرزمین شامات. مستندی که از دلایل عدم آرامش در شام سخن می‌گفت. ارکان‌های دانشگاهی نشان می‌داد مردم هنوز آگاهی زیادی از «داعش» ندارند و تصاویر جنایات داعش برای دانشجویان عجیب و حیرت‌آور بود. همین ارکان‌های دانشگاهی به صورت خصوصی مستند را برای مسئولان نیز ارکان می‌کردم. یکی از اصلاح‌طلبان نام‌اشنا که بد طولانی در کارهای سیاسی و امنیتی داشت در پایان مستند گفت: «این «داییش» هیچ کاری نمی‌تونه بکنه» البته من او را متوجه این موضوع کردم که اصل این کلمه داعش است و مخفف دولت اسلامی عراق و شام. مستند آرامش‌شام بالاخره از صدا و سیما پخش شد. در آن زمان آشنایی زیادی با مستندسازان جوانی که در همان روزها در سوریه و عراق حضور داشتند و مشغول تصویربرداری و مستندسازی بودند، نداشتم؛ کسانی که بعدها با درد دل‌هایشان اشک ریختند. با صلاح‌دید ناظر پخش صدا و سیما بخش‌هایی اساسی از مستند حذف شد. تصاویری از جنایات داعش و هشدارهایی که از نزدیک شدن جریان تکفیر به مرزهای کشور و اعلام آمادگی آنها برای حضور در ایران خبر می‌داد، بخش‌هایی بودند که به بهانه ایجاد ترس عمومی به زیر تیغ سانسور رفت. امروز بعد از سال‌ها اولین فیلم سینمایی با موضوع مرتبط با داعش در جمهوری اسلامی ایران ساخته شده و توسط بعضی‌ها شنیده می‌شود. نقدشماست و نقد قرار گرفته است. نقدهایی که باید مسئولان رسانه‌های کشور نظیر صدا و سیما، اسلامی و اتحادیه را در مورد تولید این فیلم‌ها مطلع کند. آنان نه ابراهیم حاتم‌ی‌ک! اینکه گفته شد فیلم از داعش و نحوه شکل‌گیری آن سخنی نگفته است. اینکه چرا شخصیت‌پردازی صورت نگرفته است. اینکه مگر می‌شود شخصی شبیه شمر روی باند هواپیمای شمشیر گردن بزند؟ اینکه چرا آدم‌ها در قفس کشته می‌شوند یا اینکه چرا از لحظه جنایات تصویربرداری سینمایی می‌شود. اینکه چطور داعش از بلژیک، قفقاز و آمریکا عضو گرفته است. و چرا زنی خواننده، امروز قصد عملیات انتحاری را دارد؟ و منتقدانی که «به وقت شام» را فیلمی کم‌دین خوانند چون هیچ پیش‌زمینه و اطلاعاتی در مورد پدیده‌ای به نام داعش نداشته‌اند. علت این عدم آگاهی را باید از مسئولان رسانه‌های کشور پرسید.

دیدگاه

نمی‌خواهید یا نمی‌توانید!؟

بابک اسماعیلی
عضو انجمن اقتصاددانان ایران

این روزها نوسانات نرخ ارز به یکی از اصلی‌ترین سوز‌های اقتصادی و در عین حال یکی از دغدغه‌های اصلی روزمره مردم و فعالان اقتصادی تبدیل شده است. در این شرایط بانک مرکزی جمهوری اسلامی به‌عنوان تنظیم‌کننده نظام پولی و اعتباری کشور انتظار می‌رفت با مدیریت بازار ارز و اتخاذ سیاست‌های فعال به جای سیاست انفعالی در بخش ارزی بتواند تعادل در بازار برقرار سازد. اما آنچه در این مدت شاهد بوده‌ایم، عدم مدیریت این تقاضای کاذب در بازار و بعضاً رها کردن کار در این بخش و اتخاذ سیاست منفعلانه دولت و در نتیجه رونق بازار سفته‌بازی با توجه به حجم بالای نقدینگی در اقتصاد ایران است که بنا به دلایلی چند، موضوع «نخواستن» و نه «نتوانستن» دولت در برقراری آرامش در نظام ارزی کشور را تقویت می‌کند. جای تردید نیست که در اقتصاد امروز ایران، دولت بازنگر اصلی اقتصاد کشور است. براساس آمارها، نحوه عرضه بالغ بر ۵۰ میلیارد دلار از فروش نفت ایران در اختیار دولت است. همچنین از مجموع ۴۰ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی کشور، بالغ بر ۱۱ میلیارد دلار سهم بخش پتروشیمی است که به‌طور غیرمستقیم در اختیار دولت است. پس کاملاً مبرهن است که با توجه به این ویژگی ساختار نظام ارزی کشور که ذکر شد و همچنین متولی بودن بانک مرکزی از سوی دولت، دولت می‌تواند با اتخاذ سیاست‌های فعال در بخش ارزی، روند بازار را مدیریت کند و تغییر دهد. البته جای تردید نیست که قرار داشتن بخشی از اقتصاد کشور، خارج از سیستم رسمی مبادلات گردش ارزی، موضوعی مشکل‌ساز است. سالانه حدود ۲۲ میلیارد دلار واردات کالای قاچاق در کشور وجود دارد که این رقم در فضایی خارج از رویکرد رسمی بانک‌ها و صرافی‌های مجاز تأمین و به خارج از کشور منتقل می‌شود که در این خصوص هم می‌توان به جرات گفت دولت با قدری عزم جزم، توانایی کاهش این میزان خروج ارز و بالطبع واردات قاچاق را دارد. همچنین بخش زیادی از ارز به سبب تغییرات نرخ آن همواره از کشور خارج می‌شود. در صورتی که بانک مرکزی ملزم شود از طریق چند بانک دولتی اقدام به افتتاح حساب‌های ارزی برای تمام سپرده‌گذاران ارزی کند، به‌طوری که در هر زمان متقاضی، درخواست خروج ارز داشت بتواند با همان نرخ ارز آن را از بانک خارج کند، این ارزها بار دیگر به داخل کشور بازمی‌گردد. نکته مهم دیگر، جدی نگرفتن موضوع کاهش ارزش پول ملی است. دولت به‌رغم سیاست‌های نسبتاً موفق در کاهش تورم، درک مشخصی از اثرات تفاوت نرخ تورم اقتصاد ایران در داخل کشور با خارج از کشور نداشته است. واقعیت این است که تفاوت نرخ تورم در کشور عمدتاً به صورتی بوده که اگر بخواهیم محاسبات مربوط به قدرت خرید را نسبت به ارزهای خارجی به یک سال پایه یکسان بگیریم، به توجه به تفاوت تورم در داخل کشور که غالباً از متوسط تورم در اکثر کشورهای توسعه‌یافته بالاتر است، قدرت خرید ما در مقابل ارزهای خارجی کاهش می‌یابد و اثر خود را در کاهش ارزش پول ملی نشان می‌دهد. از این رو لازم است دولت با اتخاذ سیاست‌های مناسب دخالته و تعیین ترتیبات نظام ارزی صحیح، این نوسانات ارزی را به حداقل ممکن برساند و از کاهش بیش از پیش ارزش پول ملی جلوگیری کند تا با کاهش بی‌ثباتی نرخ ارز، شاهد افزایش مطلوبیت انتظاری سود در بخش خارجی در مقایسه با بخش داخلی باشیم که خود سبب می‌شود استفاده از ابزارهای اقتصادی سرمایه‌خود را از بخش تحقیق و توسعه به بخش داخلی انتقال دهند که منجر به افزایش سطح تولید در اقتصاد خواهد شد. گفته می‌شود براساس برآوردهای انجام‌شده ۲۰ میلیارد دلار منابع ارزی کشور خارج از نظام بانکی نگهداری می‌شود. علت این موضوع طبیعی است؛ نیاز مردم برای حفظ ارزش دارایی‌هایشان یک نیاز فطری است. در صورتی که دولت بتواند با استفاده از مثلث وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه، با سیاست‌گذاری و سیاست‌ورزی پارامترهای اقتصادی رشد نقدینگی را کنترل و تراز پرداخت‌های ارزی و سرمایه‌گذاری خارجی را مدیریت کند، شرایطی به وجود می‌آید که پارامترهای اقتصادی و نرخ ارز برای فعالان اقتصادی قابل پیش‌بینی و انکاس شود و با ایجاد آرامش در بازار، مردم از ابزارهای دیگری برای حفظ دارایی خود استفاده کنند و عملاً تبدیل پول به دارایی به اصل تبدیل‌پذیر و بالشی را کنار بگذارند و بخش عمده‌ای از این ۲۰ میلیارد دلار ارز موجود در دسترس در اقتصاد کشور، به این دلیل که سود ناشی از خرید سهام در بازار سرمایه‌یاسپرده‌گذاری در بانک‌ها، دیگر کمتر از سود ناشی از خرید و نگهداری ارز نیست، به چرخه اقتصاد کشور وارد شده و سبب رشد و رونق اقتصاد می‌شود. بنابراین مشخص است که اگر دولت بخواهد، خواهد توانست نرخ متعادل ارز را با استفاده از روش‌های فنی و علمی محاسبه و سپس با استفاده از ابزارهای اقتصادی از جمله دخالت (Intervention) نظیر نرخ سود بانکی، تعیین سپرده قانونی بانک‌ها، تنظیم مقررات تجاری واردات و صادرات و در آخر فروش یا خرید ارز از بانک‌ها و صرافی‌ها، به سمت رقم مطلوب خود رهنمون سازد. آری، اگر بخواهید، می‌توانید. اما اگر نمی‌خواهید موضوع چیز دیگری است.